

A MENEKÜLTÜGYI IGAZGATÁS KÉRDÉSEI

ASYLUM ADMINISTRATION ISSUES

Friedrich Ellen Anna*

Absztrakt

A migráció jellemezhető az emberi magatartás szabályozásának egyik legfontosabb területeként a nem honos személyek jogállásának normatív rendszerbe foglalása révén. Az idegenjog tágabb értelemben minden külföldihez sajátosan kapcsolódó szabályról rendelkezik, míg szűkebb értelemben a közigazgatás különös részeként csak a beutazásra, tartózkodásra és a menedékjogi eljárásra vonatkozó normákról szól. Ezekhez kapcsolható még az állampolgársági eljárásra vonatkozó joganyag, amely így egy homogén, az idegenek sajátos jogi helyzetével komplex módon, önálló szakmai felelősséggel rendelkező hatósági szakigazgatást képez. A jelen tanulmány célja a hazai menekültügy és migráció kérdéseinek bemutatása, a hazai menekültügy rendszerének felépítése, valamint a mára már modern menekültügyi igazgatás fejlődésének felvezetése egészen a nemzetközi menekültügy kialakulásának korai stádiumáig.

Kulcsszavak: migráció, igazgatás, menekültügy, menedékjog, külföldiek, állampolgárság, idegenjog

Abstract

Migration can be characterized as one of the most important areas of regulation of human behaviour through the inclusion of the legal status of non-native persons in a normative system. In a broader sense, foreign law provides for rules specifically related to all foreigners, while taken in a narrower sense, it is shown as a special part of public administration, it only deals with the standards for entry, residence and the asylum procedure. The legal documents relating to the citizenship procedure can also be linked to these, which thus forms a homogeneous official administration with independent professional responsibility in a complex manner with the specific legal situation of foreigners. The purpose of this study is to present the issues of domestic asylum and migration, the structure of the Hungarian domestic asylum system and the introduction of the development of the modern asylum administration up to the early stages of the development of international asylum.

Keywords: migration, administration, refugee, asylum, foreigners, citizenship, foreign law

Bevezetés

---

* Friedrich Ellen Anna, harmadéves, nappali tagozatos joghallgató, Miskolci Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar, ellenfriedrich24@gmail.com; Konzulens: Dr. jur. Szabó Balázs PhD, egyetemi adjunktus, Miskolci Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar, Államtudományi Intézet, Közigazgatási Jogi Tanszék, balazs.szabo@uni-miskolc.hu.

A menekültügy, illetve annak szabályozása elengedhetetlennek minősül a XXI. században. A menekültek problémája a XX. század elejéig lokális problémaként jelent meg, a menekülteknek való segítségnyújtás csupán eseti jellegű volt. A nemzetközi erőfeszítések elsődleges célja az országok közötti együttműködés elősegítése, mivel a menekültkérdés napjainkban már nemzetközi szinten megoldandó problémának minősül. Az európai kultúrában a vándorló, a más állam területén boldogulást kereső egyén képe eleinte pozitív elbírálásban részesült, azonban mára a bevándorolni szándékozók, illetve a menedéket kereső külföldiek egyre inkább a jóléti állam veszélyforrásaként, biztonsági kockázataként jelennek meg.

1. A modern menekültügyi rendszerének kiépítése Magyarországon

Magyarország történelmi fejlődése során sokáig önkéntes és kényszermenekülteket kibocsátó országnak minősült, s e tendencia csak az 1980-as évek idején változott meg. Az 1980-as éveket megelőzően – az első világháborút követő időszak kivételével – nem valósult meg az ország területén egy olyan fejlett intézményrendszer, amely a menekültek fogadására szolgálhatott volna.¹ A trianoni békeszerződést követően, az új határokon kívül rekedt magyarság tízezrei tértek vissza hazánkba, ahol ebben az időben súlyos gazdasági helyzetek uralkodtak.² Ennek eredményeképp létrehozták az Országos Menekültügyi Hivatalt, amely a hazamenekülők koordinálására és ellátására szolgált. Az Országos Menekültügyi Hivatal feladatai közé tartozott az újonnan érkezett magyar nemzetiségű egyének regisztrálása.³ Más volt a helyzet a szocializmus idején, mivel az országok közötti migrációt alapvetően korlátozták és csak méltányos esetben fogadtak be menekülteket. Az aktuális politikára reflektálva megjegyzendő, hogy a szocializmus évtizedei alatt palesztin menekültek is érkeztek Magyarországra, akik a pártvezetés kvótája alapján kerültek az ország területére.⁴

A rendszerváltoztatás - ahogyan minden jogterületen - változást hozott a menekültügyi igazgatás kérdésében. Megszületett az első norma, valamint megjelent menedékjog területén a nemzetközi sztenderdekhez való igazodás is.⁵ A ma is működő menekültügyi igazgatás gyökerei teljesen az 1987-es évekig nyúlnak vissza, amikor ugyanis Romániában a folyamatosan romló életkörülmények és a fokozódó nemzeti elnyomás következtében növekvő mértékű beáramlás volt tapasztalható. Minden szempontból megoldást jelentett az 1951. évi menekültügyi egyezmény, amelyet nevezetes menekültügyi egyezményként is emlegetnek, mivel a menekültügy legfontosabb nemzetközi egyezményének minősül.⁶ Az egyezmény⁷ a menekültek életének fő részeire tér ki. Meghatározza azokat a szempontokat, amelyek alapján egy adott személy menekültnek minősül,

¹ KLENNER Zoltán: A modern menekültügyi rendszer létrehozása és fejlődése a rendszerváltoztatás időszakában Magyarországon, Magyar Rendészet 2017/3. 47–60., 49.; <https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&opi=89978449&url=https://folyoirat.ludovika.hu/index.php/magyrend/article/download/1915/1203/6449&ved=2ahUKEwiZg4OYj4WKAxUbhP0HHRcCFuUQFnoECBUQAQ&usq=AOvVaw3s8PRv7NDP-LRKje96Dpza>, (letöltés ideje: 2024.05.29.)

² KLENNER: i.m. 49.

³ KLENNER: i.m. 50.

⁴ KLENNER: i.m. 49.

⁵ SZUHAI Ilona: A magyar és a török migrációs jog- és intézményrendszer összehasonlítása – Egy kutatás első eredményei, Pro Publico Bono 2014/1., 117–126., 118.; <https://folyoirat.ludovika.hu/index.php/ppbmk/article/view/3123> (letöltés ideje: 2024.05.31.)

⁶ KLENNER: i.m. 51.

⁷ 1951. évi genfi konvenció.

valamint kitér arra is, hogy az egyezményt aláíró államoknak milyen kötelezettségeket kell teljesíteniük a menekültekkel szemben. Ide tartoznak nevezetesen a jogvédelem, az ellátás, támogatás, illetve a menekülteket megillető szociális jogosultságok is. Az egyezmény egyértelműen kijelenti, hogy nem küldhetők vissza olyan országba, amelyben üldöztetésnek lehetnek kitéve. Természetesen a menekülteket is terheli kötelezettség, nemcsak a befogadó államo(ka)t, valamint az egyezmény kifejezi, hogy kik nem kaphatnak menekültstátuszt (például háborús bűnösök).

Ki kell mindezek után emelni, hogy az egyezménynek nem célja a migráció okainak kezelése, nem foglalkozik az emberi jogok megsértésével, valamint politikai és fegyveres konfliktusokkal az érintett országokban. Az egyezmény egyedüli célja az, hogy az előbb említett problémák következményeit kezelje, esetlegesen enyhítse, továbbá, hogy az áldozatoknak nemzetközi védelmet nyújtson, ezzel hozzájárulva az új élet felépítéséhez. Magyarországon a menekültkérdés 1988–89-ben vált jelentőssé, amikor a fentebb említett Ceausescu-féle diktatúra elől több tízezer magyar nemzetiségű román állampolgár jött át Magyarországra.⁸ A Németh-kormány egyfelől támogatni akarta a menekülteket, másfelől nem akart konfrontációba kerülni a Varsói Szerződés országaival, ezért Magyarország 1989. március 1-jén, a szocialista országok közül elsőként csatlakozott az 1951-es genfi egyezményhez,⁹ azonban az Európán kívüli területek menekültjeit kizáró földrajzi korlátozást fenntartották. A korlátozás feloldására 1997-ben került sor a menedékjogi törvény reformációjával egyidejűleg.¹⁰

1. *A menekültügyi szervezeti rendszer létrejötte*

A modern menekültügy megalkotásának első lépése az volt, hogy a Minisztertanács 1988. február 25. napján hozott 3046/1988 MT határozatával létrehozta az Állami Tárcaközi Bizottságot,¹¹ amelynek feladata a Magyarországon tartózkodó külföldi állampolgárok ügyeivel foglalkozott, vezetésével a belügyminiszter-helyettest bízták meg. A bizottság létrehozásától 1989-ig a menekültügyi feladatokat a Belügyminisztérium Tanácsi Szervezési Főosztályának három fős vezetése látta el.¹² A bevándorlók nagymértékű beáramlása miatt vált később szükségessé egy külön menekültügyi hivatal létrehozása, amely a Menekültügyi Hivatal elnevezéssel rendelkezett. Feladatai közé tartozott a menekültek ügyeinek intézésének és ellátásának az összehangolása, az integráció elősegítése, illetve jogszabályok kidolgozásában való részvétel, továbbá a Letelepedési Alappal kapcsolatos ügyek előkészítése.¹³

Az 1951. évi genfi egyezményben előírt kötelezettségek átültetéséről az 1989. évi XIX. törvényerejű rendelet rendelkezett, amelyben szabályozásra került a menekültek jogállásának kérdései. Ezen törvényerejű rendelet végrehajtására hozták meg a 101/1989.(IX.28) MT rendelet,

---

⁸KASZÁS Veronika: PhD értekezés tézisei, Erdélyi menekültek Magyarországon 1988-89-ben: Út a menekültkérdés tagadásától az 1951. évi genfi menekültügyi konvencióhoz való csatlakozásig, Eötvös Lóránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar, Budapest, 2013, 2. <https://core.ac.uk/download/pdf/162468119.pdf> (letöltés ideje: 2024.06.07.)

⁹ KLENNER: i.m. 50.

¹⁰ A menekültek helyzetére vonatkozó 1951.évi július 28. napján elfogadott, az 1989.évi 15 tvr-el kihirdetett Egyezményhez fűzött nyilatkozat visszavonásáról; www.parlament.hu/iromany/04558ir.htm (megtekintés ideje: 2024. 06. 01.)

¹¹ KLENNER: i.m. 52.

¹² KLENNER: i.m. 51.

¹³ KLENNER: i.m. 52–53.

amely a menekültként való elismerésről szól. Az előbbiekből következtethetünk, hogy modern menekültügyről 1989. óta beszélhetünk, azonban a megfelelő szervezeti és jogszabályi háttér csak utóbb jött létre.¹⁴ A rendelet bevezette továbbá a kétlépcsős államigazgatási eljárást, valamint a kérelmezők számára megnyitotta a jogorvoslati lehetőséget a bíróság előtt.¹⁵ A rendelet további rendelkezései alapján a menekültként történő elismerésre irányuló eljárásban elsőfokon a BM Menekültügyi Hivatala járt el, míg másodfokon maga a hivatal dönt.¹⁶ A kialakult gyakorlat során evidens, hogy a hivatal helyi szerveinél a hatósági ügyintézkést a Megyei Rendőrfőkapitányságok állományába tartozó rendőrtisztek látták el, a BM Menekültügyi Hivatal szakmai irányítása mellett, azonban meg kell jegyezni, hogy a rendőr főkapitány hatósági ügyekben nem gyakorolhatott utasítási jogkört.¹⁷

A Magyarországon történő letelepedés, valamint az integráció legfontosabb anyagi eszközeként minősült a Letelepedési Alap¹⁸, amelyet 1988-ban alapítottak. Ez a szerv a Belügyminisztérium kezelése alatt állt. A Letelepedési Alap a Magyarországon tartózkodó külföldiek támogatását és integrációját segítette elő anyagilag. A támogatást azok a Magyarországon tartózkodó külföldi menekültek kaphatták meg, akik szigorúan 1988. január elseje után kaptak tartózkodási vagy letelepedési engedélyt.¹⁹ A Letelepedési Alap anyagi eszközeit legfőképpen az előbb említett személyek elszállásolására, bölcsődei, óvodai, iskolai költségek átvállalására, szociális segélyekre, egyszeri letelepedési engedély nyújtására, és lakásszerzésre lehetett felhasználni. Amit még fontos kiemelni, hogy 1989-ben létrejöttek úgynevezett menekülteket befogadó állomások is.²⁰ Ezekről a 64/1989. (VI.30.) számú rendelet határozott. Az előbb említett állomásoknak a feladata az volt, hogy a menedéket kérő külföldieknek ideiglenes elhelyezkedést és ellátást biztosítson, továbbá a befogadó állomások egyfajta bázisként szolgáltak a hatósági feladatok ellátására, valamint ezeken az állomásokon került sor az egészségügyi szűrővizsgálatokra is.

A menekülteket befogadó állomás önálló költségvetési intézményként működött, létrehozásáról és megszűnéséről a Belügyminisztérium döntött. Az állomás feladataiban továbbá közreműködtek a helyi, fővárosi és megyei tanácsok, a Magyar Vöröskereszt szervei és számos egyház képviselője is. A Letelepedési Alap utódjaként jött létre a Menekülteket Támogató Alap, amelyet az 1993. évi XXVI. törvény hozott létre. A Menekülteket Támogató Alap feladatai megegyeztek elődjének feladataival, kezelője a Menekültügyi és Migrációs Hivatal volt.²¹

1.2. Harmadik országbeli menekültek helyzete Magyarországon

A korai magyarországi fejlődés mellett fontos szót ejteni a harmadik ország területeiről származó menekültekről is. Jelen fejezetben az Európai Unión kívülről származó (extra-Eu) bevándorlókról és a rájuk vonatkozó szabályzások kerülnek rövid bemutatásra. Legfontosabb kiindulópontként szolgál - ahogyan a tanulmányt is észlelhetően végig kíséri - az 1951. évi genfi egyezmény. Az egyezményhez fűzött jogi korlátozás miatt a magyar hatóságok nem bírálhatták el az európai

¹⁴ KLENNER: i.m. 54.

¹⁵ KLENNER: i.m. 52.

¹⁶ KLENNER: i.m. 52.

¹⁷ KLENNER: i.m. 52.

¹⁸ 49/1988. (VI. 28.) MT rendelet a Letelepedési Alapról.

¹⁹ KLENNER: i.m. 52.

²⁰ KLENNER: i.m. 54.

²¹ 1993. évi XXVI. törvény a Menekülteket Támogató Alapról 1.§ (1)-(2) bekezdés.

menedékkérők ügyeit, ugyanis ebben az ENSZ Menekültügyi Főbizottságának budapesti irodája működött közre.²²

Magyarország az Egyezményhez való csatlakozását követő hét évben (1989-1996) közel 2700 Európa területén kívülről érkezett kérelmet bírált el és e kérelmek közül csupán 10% részesült pozitív elbírálásban.²³ Ez azt jelentette, hogy akiknek kérelmét az ENSZ Menekültügyi Főbizottsága pozitívan bírálta el, úgynevezett mandátumos tartózkodási engedélyben részesültek.

A menekültügy fejlődésében fontos szerepet töltött be a Nemzetközi Migrációs Szervezet,²⁴ amelynek Magyarország a térségünkben elsőként 1991-ben vált tagjává. A szervezet fő feladatai közé tartozik a menekültek helyzetének javítása, a migráció és a fejlődés összehangolása, a megfelelő egészségügyi ellátás elősegítése, továbbá a migráció jogi hátterének fejlesztése, ezt illetően pedig a nemzetközi normák átültetését tartotta szem előtt.²⁵

2. A magyar idegenjogi szabályozás jellegzetességei

A külföldiekre érvényes jogszabályok jogágazati szempontból megközelítve igen sokrétűek, elmondható, hogy a magyar jogrendszerben szinte minden ágazatban találhatóak olyan normák, amelyek bizonyos feltételek mellett, külföldiekre vonatkoznak.²⁶ Az említett tény a rendszerváltás során egyre jelentősebb formában jelent meg. A nemzetközi elemekkel vegyített normákban található kollíziós, kizárólagos, sajátos és adminisztratív elemeket.²⁷ A kollíziós elemek több nemzetközi állam jogi rendelkezéseinek összeütközése esetére adnak választ, nevezetesen arra, hogy mely állam joga az irányadó.²⁸ A kizárólagos jogi normáknak minősülnek azok a szabályok, amelyeket csak külföldi jogalanyokkal szemben lehet alkalmazni. Amely minden elemében közös, az az, hogy mindegyik idegen jogalanyra vonatkozik.

Az idegenjog sajátos megközelítését jelenti az adminisztratív szabályok összessége.²⁹ Ezek jellemzői, hogy a közigazgatási jog különös részét képviselik, amely azt jelenti, hogy a külföldi állampolgárok beutazásával, az országon történő áthaladással, az országban való tartózkodással, valamint - ha a feltételek fennállnak - a magyar állampolgárság megszerzésével kapcsolatosan foglalkoznak. Ezen normák azért kizárólagosak, mert magyar állampolgárokra nem alkalmazhatók. Az adminisztratív idegenjogi szabályok egy zárt rendszert alkotnak, amelyek a közigazgatási jogi szabályozást és a hatósági jogalkalmazás területén működő önálló intézményrendszerek ötvözetét képezik.³⁰

2.1. Az idegenjogi igazgatás, mint szakigazgatás

²²KLENNER: i.m. 57.

²³KLENNER: i.m. 57.

²⁴International Organization for Migration (IOM)

²⁵KLENNER: i.m. 58.

²⁶ÁDÁM Antal: A külföldiek fontosabb jogai és kötelességei a Magyar Népköztársaságban, Jogtudományi Közlöny 1961/6, 351–361., 351.; https://real-j.mtak.hu/2225/1/JogtudomanyiKozlony_1961.pdf (a letöltés ideje: 2024.05.27.)

²⁷HAUTZINGER Zoltán: A magyar idegenjog rendszere és az idegenjogi (szak)igazgatás, Pro Publico Bono 2014/2., 69–78., 72.; <https://folyoirat.ludovika.hu/index.php/ppbmk/article/view/3044> (a letöltés ideje: 2024.05.29.)

²⁸SZABÓ Sarolta: A nemzetközi gazdasági kapcsolatok joga in: Internetes Jogtudományi Enciklopédia (szerk.: JAKAB András – KÖNCZÖL Miklós – MENYHÁRD Attila – SULYOK Gábor), A nemzetközi gazdasági kapcsolatok joga rovat, (rovatszerk.: SZABÓ Sarolta), 2019, 11. bekezdés; <https://ijoten.hu/uploads/a-nemzetkozi-gazdasagi-kapcsolatok-joga.pdf> (a letöltés ideje: 2024.05.28.)

²⁹HAUTZINGER: i.m. 72.

³⁰HAUTZINGER: i.m. 72.

A közigazgatás egyik bevett módja az általános és különös közigazgatás, valamint a szakigazgatás megkülönböztetése. Manapság a közigazgatás szervezeti értelmében legfőképp a szakigazgatás nyer érvényt, mivel a közigazgatási szervek a legkülönbözőbb területeken vannak jelen, és eszerint végeznek tevékenységeket. Ezen ágazat specifikus feladatok egységének kiindulópontjaként szolgálnak a közigazgatás-tudományi alapelvek, amelyeket a közigazgatás elméleti struktúrája határoz meg.³¹ A szakigazgatások között olyan differenciált módszerek, illetve sajátos szervek tartoznak, amelyek az adott esetben a közigazgatási ágazatra jellemzőek, valamint erre az ágazatra kizárólagosan alkalmazhatók.³² Hautzinger Zoltán szerint, nevezetesen ide tartoznak azon szervek és szervezetek összessége, amelyek az adminisztratív idegenjog területéhez kapcsolódó feladatokat és ezen feladatok végrehajtásáért felelősek. E feladatok közé tartozik például a külföldiek beutazásával, tartózkodásával, valamint a nemzetközi, illetőleg kiegészítő védelem megadásával kapcsolatos rendészeti szabályok alkalmazásával összefüggő sajátos hatósági és igazgatási tevékenységek.³³ Az említett tevékenységek mind a szakigazgatás keretei között valósulnak meg.

2.2. A külföldiekre vonatkozó igazgatás rendszere

A közigazgatási jog szűkebb értelmében vett idegenjog egyik területét testesíti meg a külföldiek beutazására, valamint rövidebb, illetve huzamosabb tartózkodásra vonatkozó hatósági eljárásokat felölelő külföldiek igazgatása.³⁴ A külföldiek igazgatásánál fontos kiemelni, hogy ez a fajta igazgatás támogató jogalkalmazást jelent, tehát arra irányul, hogy a külföldi egyének a beutazáshoz, továbbá tartózkodáshoz szükséges engedélyeket megkapják.

A mozgásszabadság magyarországi szabályzásáról az Alaptörvény XXVII. cikke (1) bekezdése rendelkezik, miszerint „Mindenkinek, aki törvényesen tartózkodik Magyarország területén, joga van a szabad mozgáshoz és tartózkodási helye szabad megválasztásához.”³⁵ Magyarországon az Európai Unió csatlakozását követően, valamint a külföldiek vándorlásának megkezdődése után, bizonyossá vált, hogy egyetlen jogszabályban lehetetlenség lenne a külföldiekre vonatkozó joganyagot rögzíteni.³⁶ E szerint három kategóriát különböztethetünk meg.

Az első kategóriába tartoznak azok a személyek, akik a szabad mozgás és tartózkodási jogával rendelkeznek. Ezen személyek körére vonatkozóan általános jogforrásként jelenik meg a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi I. törvény. Azok a külföldiek, akik e kategóriába tartoznak privilégiumot élveznek, mely ebben az értelemben azt jelenti, hogy ezen személyek összessége meglehetősen nehézségek nélkül vándorolhat egyik ország területéről a másik ország területére, valamint akinek az esetében a három hónapot meghaladó tartózkodási engedély is csak a bejelentkezéshez, ezt illetően pedig a regisztrációs igazolás megszerzéséhez kötött.³⁷

³¹FARKAS Ádám: Mert a honvédelem nemzeti ügy..., Pro Publico Bono 2014/2., 226–230., 229.; https://real.mtak.hu/92573/1/2014_1.226-230..pdf. (letöltés ideje: 2024.05.31.)

³²HAUTZINGER: i.m. 71.

³³HAUTZINGER: i.m. 73.

³⁴CSATLÓS Erzsébet: Külügyi közigazgatás. Közigazgatási jog, Szakigazgatásainak elmélete és működése (szerk.: Lapsánszky András), Wolters Kluwer Hungary Kft., Budapest, 2020, 154. http://publicatio.bibl.u-szeged.hu/21224/1/Csatlos_E_Kulugyi_igazgatás_2020.pdf (letöltés ideje: 2024.05.27.)

³⁵Magyarország Alaptörvénye, XXVII. cikk (1) bekezdés.

³⁶HAUTZINGER: i.m. 73.

³⁷HAUTZINGER: i.m. 73.

A második kategóriába tartoznak azok a nem honos külföldiek, akik harmadik országbeli állampolgárok. Ezen személyekre a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi I. törvény végrehajtásáról szóló 113/2007. (V. 24.) Kormányrendelet tartalmaz vonatkozó szabályozást.³⁸ A beutazásukra is külön feltételek az irányadóak, valamint a határátlépésre a Schengeni határ-ellenőrzés kódex³⁹ vonatkozik. Beutazás szempontjából az a harmadik országbeli személy felel meg a feltételeknek, aki érvényes útiokmányokkal, egyes esetekben érvényes vízummal rendelkezik.⁴⁰ A harmadik országbeli személynek továbbá igazolnia kell tartózkodásának feltehető célját, és az ehhez szükséges anyagai fedezetet, valamint azt is, hogy nem áll beutazási tilalmat elrendelő - Schengeni Információs Rendszerben elhelyezett - figyelmeztető jelzés hatálya alatt, továbbá beutazása, tartózkodása nem jelent veszélyt az Európai Unió tagállamainak közrendjére, közbiztonságára, nemzeti kapcsolataira, közegészségügyére (Covid-19).

A harmadik kategória tagjai azon hontalan személyek csoportját képezi, akik nem rendelkeznek semmilyen állampolgársággal. E kategóriára a második kategória joganyagának speciális normáit kell alkalmazni. Szükséges kiemelni a hontalansági igazgatást célját, amely pedig annak a megállapítása, hogy a harmadik országbeli személy rendelkezik-e egyáltalán valamely ország által odaítélt állampolgársággal, vagy sem.⁴¹ Magyarországon is lehetséges ilyen eljárás kezdeményezése, amely a Magyarország területén jogosan tartózkodó személyek által az idegenrendészeti hatósághoz benyújtott kérelemmel történik.⁴² Az eljárásban a kérelmező személyes és aktív részvételre kötelezett, meghallgatása kötelező, továbbá igazolnia kell, hogy egyetlen állam joga szerint sem rendelkezik állampolgársággal. Kiemelten kell itt bizonyítani azt a tényt, hogy korábbi tartózkodási helye, vagy születési helye szerinti állam állampolgárságával szintén nem rendelkezik.

2.3. A menedékjogi igazgatás kérdései Magyarországon

A menedéjog kiindulópontjaként az Alaptörvény XIV. cikk (4) rendelkezik, miszerint, „(...) Magyarország – ha sem származási országuk, sem más ország nem nyújt védelmet – kérelemre menedéjogot biztosít azoknak a nem magyar állampolgároknak, akiket hazájukban vagy a szokásos tartózkodási helyük szerinti országban faji, nemzeti hovatartozásuk, meghatározott társadalmi csoporthoz tartozásuk, vallási, illetve politikai meggyőződésük miatt üldöznek, vagy az üldöztetéstől való félelmük megalapozott.”⁴³ Magyarország az arra rászorulóknak számára menedéjogot biztosít.

A menedéjog a nemzeti jogban az idegenjog egy speciális területének minősül, míg a nemzetközi jogban inkább humanitárius jogként jelenik meg. A menedéjog jogcím a Magyarország területén való tartózkodásra, egyidejű védelmet jelent a visszaküldés, a kiutasítás és

³⁸ HAUTZINGER: i.m. 73–74.

³⁹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/399 rendelete (2016. március 9.) a személyek határátlépésére irányadó szabályok uniós kódexéről (Schengeni határ-ellenőrzési kódex) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX%3A32016R0399> (letöltés ideje: 2024.05.31.)

⁴⁰ NYITRAI Péter: Rendészeti igazgatás. in Magyar Közigazgatási Jog Különös rész (szerk.: Nyitrai Péter), Miskolci Egyetem ÁJK Államtudományi Intézet, Miskolc, 2022, 174–175. https://jogikar.uni-miskolc.hu/files/17556/kozig_3_2022_vegleges_03.pdf (letöltés ideje: 2024.02.22.)

⁴¹ HAUTZINGER: i.m. 74.

⁴² HAUTZINGER: i.m. 74.

⁴³ Magyarország Alaptörvénye, XIV.cikk (4) bekezdés

a kiadatás ellen.⁴⁴ Menedékjogot az a személy élvezhet, aki az 1951-es genfi egyezmény alapján faji, valamint vallási okok miatt vagy nemzeti hovatartozása, meghatározott csoporthoz való tartozása, politikai meggyőződése miatt, üldöztetésétől való félelme miatt nem tartózkodik állampolgársága szerinti államában, és az üldöztetésétől való félelme miatt nem kívánja országának védelmét igénybe venni.⁴⁵ A menedékjog egy újabb kategóriát teremtett a külföldiek számára.

Fontos megjegyezni, hogy a menedékjogból eredő védelem nem terjedhet ki a jogszabályok rendes alkalmazására, valamint a törvényesen felállított törvényszékek ítélkezési gyakorlatára.⁴⁶ A menekültek között is különbséget kell tennünk egyes típusok között. Három típusra lehet osztani a menekülők csoportját, ezek nevezetesen, a menedékesek, a kiegészítő védelmet élvezők, valamint a nemzeti védelemben részesülendők. A menedékjog magyarországi szabályozásáról rendelkezik a 2007. évi LXXX. törvény (Met.), illetve annak végrehajtási rendelete.⁴⁷ A menekültek jogállását tekintve ki kell emelni, hogy a menekült - a helyi önkormányzati képviselői választások, polgármesteri választások, helyi népszavazás kivételével - nem rendelkezik választójoggal, továbbá olyan munkakört vagy tisztséget, amelyhez a magyarországi állampolgárság fennállása elengedhetetlen feltétel, nem tölthet be. Magyarán a menedékjog tartózkodási jogcímet biztosít a menekültek számára, valamint egyidejűleg védelmet biztosít a visszaküldés, kiadatás és kiutasítás foganatosítása ellen.⁴⁸

A kiegészítő védelmet élvezők (oltalmazottak), illetve a menekült státusz között jelentős különbségek lehettek fel.⁴⁹ Kiegészítő védelmei státuszt kaphat az, aki igazolja, hogy a menekült státuszt azért nem kapja meg, mert annak feltételei nem állnak fenn, továbbá állampolgársága szerinti országának védelmét nem kívánja igénybe venni, a veszélytől való félelme miatt.⁵⁰ Az oltalmazottak nem jogosultak arra, hogy kétnyelvű útiokmányok birtokába jussanak, nem rendelkeznek semmiféle választójoggal, valamint státuszukat ötévente felülvizsgálatnak kell alávetni. A menekültstátusz ezzel ellentétben határozatlan időre szól, és e státusz megszűnik, ha az adott menekült személy magyar állampolgárságot szerez, illetve a menekültügyi hatóság döntése alapján visszavonja az adott személy a menekültstátuszának elismerését.⁵¹

Menedékeseknek⁵² azokat a személyeket kell tekinteni, akik arra kényszerültek, hogy a hazájukból elmeneküljenek a háborús konfliktusok, az embertelen bánásmód miatt. A menedékes státusza nem túl kedvező, ez abban is megnyilvánul, hogy munkavégzésre csak a külföldiekre vonatkozó jogszabályok alapján jogosultak.⁵³

2.3.1. A menedékjogi eljárás jellemzői

A menedékjogi eljárás alapvető célja annak megállapítása, hogy az adott külföldi személy, aki

⁴⁴ 2007. évi LXXX. törvény a menedékjogról 2.§ c) pont

⁴⁵ HAUTZINGER: i.m. 74.

⁴⁶ SZÉP Árpád: A menedékjog mint a büntetőjogi felelősségre vonás akadálya, Büntetőjogi Szemle 2013/1–2., 48–58., 48.; https://ujbtk.hu/wp-content/uploads/PDF_EPUB/bjsz_2013_1_cikk_Szep.pdf (letöltés ideje: 2024. 05.30.)

⁴⁷ 301/2007. (XI. 9.) Korm. rendelet.

⁴⁸ 2007. évi LXXX. törvény a menedékjogról 10.§ (1)-(2) bekezdés

⁴⁹ HAUTZINGER Zoltán – HEGEDŰS Judit – KLENNER Zoltán: A migráció elmélete, Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar, Budapest, 2014, 60. https://real.mtak.hu/16634/1/real_16634.pdf (letöltés ideje: 2024. 05.27.).

⁵⁰ 2007. évi LXXX. törvény a menedékjogról 12.§ (1)-(2) bekezdése.

⁵¹ HAUTZINGER: i.m. 75.

⁵² 2007. évi LXXX. törvény a menedékjogról 19. §.

⁵³ 2007. évi LXXX. törvény a menedékjogról 22.§ (1) bekezdés d) pontja.

menekültkérelmét előterjesztette, elnyerheti-e Magyarországon a menekültstátuszt, oltalmazotti-státuszt, vagy esetleg az is megállapításra kerülhet, hogy az adott külföldi személy származási országába visszaküldhető-e. Az eljárás alapját képezi a menedékjogi kérelem, amelyet a menekültügyi hatósághoz címezve, a Magyarországgal határos, nem európai uniós tagállam területén működő, a külképviseletekről és a tartós külszolgálatról szóló 2016. évi LXXIII. törvény 3. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott diplomáciai képviseleten lehet előterjeszteni, a menekültügyi hatóság által meghatározott és közzétett tartalommal.⁵⁴

A menedékjogi eljárást kezdeményező külföldi személynek személyesen kell benyújtania szándéknyilatkozatát. Őt terheli annak bizonyítása, hogy az általa megjelölt, és a törvényben is meghatározott okok miatt országának hatóságai üldözésbe vették, vagy esetlegesen származási országának hatóságai nem tudták számára a megfelelő védelmet biztosítani. Amennyiben a menekültügyi hatóság által lefolytatott vizsgálat eredményeként a külföldi, a menedékjogi kérelem benyújtása céljából kiállított, Magyarországra történő utazási okmányra jogosulttá válik, úgy erről a tényről a menekültügyi hatóság a nagykövetséget hatvan napon belül tájékoztatja az utazási okmány kiadása érdekében.⁵⁵

A menekültügyi hatóság tájékoztatása alapján Magyarország nagykövetsége harminc napig érvényes utazási okmányt állít ki, amennyiben a külföldi egyébként nem rendelkezik Magyarországra történő belépésre jogosító engedéllyel. Ha azonban a menekültügyi hatóság által lefolytatott vizsgálat alapján a hatóság nem tesz javaslatot utazási okmány kiadására, erről a hatóság a külföldit a nagykövetség útján tájékoztatja. Az eljárás folyamán a menekültügyi hatóság külföldivel történő kapcsolattartása kizárólag a nagykövetségeken keresztül történik.⁵⁶

Ha a kérelmező a menedékjogi státuszra az eljárás folytán kiderültek alapján nem jogosult, azonban egyidejűleg vele szemben a visszaküldési tilalom fennáll, akkor az adott külföldi személy az úgynevezett befogadotti státuszt nyeri el.⁵⁷

3. Az idegenrendészeti igazgatás

Az idegenrendészet fogalmi szempontból olyan hatósági jogalkalmazói tevékenység, amelyet a Magyarország területére engedély nélkül vagy nem megengedett módon beutazó vagy jogszerűtlenül tartózkodó nem magyar állampolgárral szemben - feltéve, hogy menedékjogi eljárásnak nincs helye - indítanak meg.⁵⁸ A külföldiekkel szemben alkalmazott rendészeti tevékenységek elsődleges célja az általuk megzavart rend helyreállítása.⁵⁹

Az idegenrendészeti szabályozás alapjául szolgálnak bizonyos Alaptörvényi rendelkezések, miszerint: „(...) Magyarország területén tartózkodó külföldit csak törvényes határozat alapján lehet kiutasítani. Tilos a csoportos kiutasítás.”⁶⁰ Az Alaptörvény ezen rendelkezéséből levezethető, hogy Magyarország vonatkozásában külföldi személy kiutasítására kizárólag abban az

---

⁵⁴ Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság tájékoztatója. http://www.bmbah.hu/index.php?option=com_k2&view=item&id=1576:az-altalanos-szabalyoktol-eltero-menedekjogi-kerelem-benyujtasanak-feltetelei-a-233-2020-v-26-korm-rendelet-ertelmeben&lang=en (megtekintés ideje: 2024.05.30.)

⁵⁵ Uo.

⁵⁶ Uo.

⁵⁷ HAUTZINGER: i.m. 77.

⁵⁸ HAUTZINGER: i. m. 77.

⁵⁹ NYITRAI: i. m. 171–174.

⁶⁰ Magyarország Alaptörvénye, XIV.cikk (2) bekezdés.

esetben van lehetőség, ha azt büntető- vagy idegenrendészeti eljárásban hozott határozattal kifejezetten elrendelik. Ezzel ellentétben, az a külföldi személy, aki menedékjoggal rendelkezik nem utasítható ki,⁶¹ valamint újra kiegészítésül szolgál az Alaptörvény, mely szerint: „*Senki nem utasítható ki olyan államba, vagy nem adható ki olyan államnak, ahol az a veszély fenyegeti, hogy halálra ítélik, kínozzák vagy más embertelen bánásmódnak, büntetésnek vetik alá.*”⁶² Azon egyének köre, akik a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkeznek, jogállásuk alapján privilegizált helyzetet élveznek az idegenrendészeti jogalkalmazás terén, azonban ez nem jelenti azt, hogy a mozgás és tartózkodás szabadsága korlátozhatatlan, ugyanis a mozgás és a tartózkodás szabadsága az arányosság elvének alkalmazásával, az adott személy magatartásához képest korlátozható.⁶³

Magyarán, azzal a külföldi személlyel szemben alkalmazható kiutasítás, tartózkodási, valamint beutazási tilalom, akinek a magatartása jelentős veszélyt jelent a közrendre, közbiztonságra és közegészségügyre. A harmadik országbeli állampolgárok vonatkozásában a beutazás engedélyezése során lehet a beutazás megtagadásáról, valamint a visszairányításáról dönteni. A belföldön való tartózkodás vizsgálatakor idegenrendészeti előállítás, továbbá személyazonosság igazolása céljából visszatartás, idegenrendészeti vagy kiutasítást előkészítő őrizet, legutolsó sorban pedig tartózkodási tilalom, kiutasítás és kitoloncolás rendelhető el.⁶⁴

Az idegenrendészeti szervek tevékenységének hatáskörébe tartozik továbbá a schengeni övezet határellenőrzése, valamint határterületen kívül is gyakorolhatnak ellenőrzési jogkört külföldi személyekkel szemben. Végző soron említést érdemel az úgynevezett mélységi ellenőrzés, amelynek rendeltetése annak a megállapítása, hogy a külföldiek magyarországi tartózkodása jogszerű-e.⁶⁵

3.1. Az idegenrendészeti ügyintézés fejlődésének igénye, új kihívások

A már korábban említett Európai Unió csatlakozás lényeges változásokat és kihívásokat jelentett a magyar állampolgárok életében, illetve a közigazgatási szervek működése, valamint a meglévő magyar jogrendszer tekintetében. A csatlakozás legfőképpen a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatalt és annak feladatait érintette, ugyanis lényeges nehézségekkel járt az Európai Közigazgatási Térhez kapcsolódó feladatok ellátása a hagyományosan kidolgozott és bevált hazai eszközök mellett alkalmazott korszerű szervezeti megoldásokkal vegyítve.⁶⁶

A közigazgatás területén lényeges szerepet tölt be az elektronikai ügyintézés, ami természetesen a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal szempontjából is elengedhetetlennek mutatkozik. Az elektronikus ügyintézés kiterjesztésének a célja, hogy mind a honos, mind pedig a külföldi ügyfelek számára megkönnyítse az olyan ügyekben való eljárást, amely jogukat vagy jogos érdeküket közvetlenül érinti, továbbá a korszerű elektronikai eszközök megnyitják az utat az

⁶¹ 2007. évi LXXX. törvény a menedékjogról 2.§ (2) bekezdés i)-ic) pontja.

⁶² Magyarország Alaptörvénye, XIV. cikk (3) bekezdés.

⁶³ HAUTZINGER – HEGEDÜS – KLENNER: i.m. 58.

⁶⁴ Az Európai Parlament és a Tanács 2008/115/EK irányelve (2008. december 16.) a harmadik országok illegálisan tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:32008L0115> (letöltés ideje: 2024.06.07.)

⁶⁵ HAUTZINGER: i.m. 78.

⁶⁶ TÖTTÖS Ágnes: A kulturált idegenrendészet – az idegenrendészeti ügyintézés fejlődése, Pécsi Határőr Tudományos Közlemények X., 2009, 331–337., 335.; <http://www.pecshor.hu/periodika/2009/tottos.pdf> (letöltés ideje: 2024.05.29.)

ügyek gyors és egyszerű intézése előtt. Az idegenrendészet szervezeti, illetve eljárási fejlődésénél szükséges figyelembe venni a Magyarországra irányuló migráció volumenét, ezáltal az idegenrendészet fejlődésének lépést kell tartania hazánk európai és schengeni tagságának szabályozási és technikai kihívásaival is.⁶⁷

Az idegenrendészeti ügyintézés kapcsán megfigyelhető az ügyintézés engedélyügyi területén a nagyfokú liberáció, amelyet a mozgás és tartózkodás jogával rendelkező egyének beutazásával és tartózkodásával kapcsolatos 2007. évi. I. törvény teremtett meg. Ezáltal megindult az engedélyügyi eljárások számának csökkenése. A menekültügyi eljárások, ezt illetően pedig az illegális bevándorlókkal szembeni kényszerintézkedések megkívánják a határozott és gyors lefolyású eljárási jelleget. Ennek eredményeképpen került átszervezésre a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal, amelynek keretében az engedélyügyi eljárásokkal foglalkozó irodák számát csökkentették, ezzel egyidejűleg pedig az idegenrendészeti hatósági osztály, valamint a menekültügyi osztály megerősítésére került sor.⁶⁸

Alapvető tehát, hogy a migrációs témák folyamatos figyelemmel kísérése elengedhetetlen. Kiemelten fontos az idegenrendészet különböző területein támasztott követelmények továbbfejlesztése, amely megnyilvánulhat például az ügyintézők szakmai és nyelvtudásának fokozatos fejlesztésével, vagy a formanyomtatványok minél több nyelven való hozzáférhetővé tételével. Ezt tovább fokozva szükségserűnek minősül - az esetleges joggal való visszaélések kiszűrése érdekében - a fokozottabb ellenőrzés lefolytatása az idegenrendészeti hatóságok által.⁶⁹

A migráció kérdésével sok kutatás foglalkozik, melyek által - és a mindennapi idegenrendészeti gyakorlat alapján - egyaránt megállapítható, hogy elengedhetetlenül szükség van egy olyan hosszú távú, jól átgondolt migrációs, bevándorlási politika és koncepció kialakítására, amely figyelembe veszi hazánk geopolitikai, földrajzi és szociális helyzetét.

A migrációs stratégiának olyan dokumentumnak kellene lennie, amely hosszútávra érvényes, és választ ad a migráció komplexitásából adódó, Magyarországot érintő kihívásokra.⁷⁰

Miután Magyarország uniós tagállamként aktívan részt vesz az Európai Unió migrációs politikájának formálásában, ezért az Unió törekvéseivel összhangban alkotta meg a nemzeti migrációs stratégiát, mivel ezek meghatározhatják Magyarország Európán belüli pozícióját, és a magyarországi adottságokat és érdekeket figyelembe véve fenntartható fejlődést eredményezhetnek nemzetgazdasági, társadalmi, és demográfiai szinten.⁷¹

4. Határrendészet, rendvédelmi intézkedések

A határrendészet elsődleges feladata hazánkban a határőrizet rendjének fenntartása és ehhez kapcsolódóan a határátlépés ellenőrzése.⁷² A Határőrség 2008. január 1-jével való megszüntetése

⁶⁷ TÖTTÖS: i.m. 335.

⁶⁸ TÖTTÖS: i.m. 335–336.

⁶⁹ TÖTTÖS: i.m. 337.

⁷⁰ GÖRBE ATTILÁNÉ ZÁN Krisztina: PhD értekezés, A magyarországi migráció helyzete, kezelésének feltételei és lehetőségei, Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Kossuth Lajos Hadtudományi Kar, Hadtudományi Doktori Iskola, Budapest, 2010, 83. <https://nkerepo.uni-nke.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/12201/ertekezes.pdf?sequence=1> (letöltés ideje: 2024.05.30)

⁷¹ GÖRBE ATTILÁNÉ ZÁN Krisztina: i.m. 83.

⁷² Határrendészet. <https://www.police.hu/hu/a-rendorsegrol/testulet/rendeszeti-szakterulet/hatarrendeszet> (megtekintés ideje:2024.06.05.)

óta az államhatár rendjének védelme is a rendőrség feladata.⁷³ A rendőrség alapvető feladata a bűncselekmények megakadályozása, felderítése, a közbiztonság, a közrend és az államhatár rendjének védelme. Az államhatár rendjének védelme azt jelenti, hogy a rend előzetesen adott fogalom a rendőrség számára, vagyis az államhatár rendjét, a határ vonalát, annak jellegét, a határátkelőhelyeket nem a rendőrség alakítja ki, hanem csupán azok védelmi tevékenységét látja el. A védelemben számos intézkedésfajta beletartozhat, a határvonal és a határjelek láthatóságának biztosítása érdekében tett fizikai intézkedésektől a határvonal jellegének megváltoztatását eredményező munka hatósági engedélyezésén keresztül egészen az államhatáron történő átlépés ellenőrzését célzó intézkedésekig.

Az államhatár rendjének védelmét megalapozó alapvető szabályokat részben az államhatárról szóló 2007. évi LXXXIX. törvény határozza meg.⁷⁴ A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 1. § (1) bekezdése az Alaptörvény általános kereteit finomítva kifejti a Rendőrség feladatait, miszerint: „*A rendőrség feladata az Alaptörvényben meghatározott feladatok mellett a határforgalom ellenőrzése, a terrorizmus elleni küzdelem és az e törvényben meghatározott bűnmegelőzési, bünfelderítési célú ellenőrzés, a bűncselekményből származó vagyron visszaszerzése, valamint az idegenrendészeti és menekültügyi feladatok ellátása.*”⁷⁵

Az Rtv. a feladatkörök további konkretizálása során alapvetően rendészeti és közigazgatási hatósági tulajdonságú (ellenőrzés, felügyelet, tevékenységirányítás) feladatokra osztja az általános meghatározásban már eleve három részfeladatra osztott államhatár-védelmi feladatot.⁷⁶ Eszerint a rendőrség és annak szervei őrzi az államhatárt, megelőzi, felderíti, megszakítja az államhatár jogellenes átlépését, ellenőrzi az államhatáron áthaladó személy- és járműforgalmat, a szállítmányokat, valamint végzi a határátléptetést, továbbá biztosítja a határátkelőhelyek rendjét. Irányítja a határesemények kivizsgálásával megbízott magyar szervek tevékenységét, felügyeli az államhatár felmérésével, megjelölésével, a határjelek felújításával kapcsolatos munkák végzését, megteszi az államhatár rendjét közvetlenül veszélyeztető konfliktushelyzet és a tömeges méretű migráció kezeléséhez szükséges intézkedéseket, továbbá elhárítja az államhatár rendje ellen irányuló erőszakos cselekményeket.⁷⁷

A rendőrség a jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő, illetőleg veszélyeztető tény, körülmény, valamint cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.⁷⁸ Ez a kötelezettség a rendőrséget és annak szerveit halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A rendőrség attól függetlenül is közreműködik a közbiztonságot fenyegető veszélyhelyzet elhárításában, ha az más szerv feladatkörébe tartozik, azonban bizonyított, hogy a beavatkozására késedelmesen van lehetőség. Ilyenkor a rendőrség haladéktalanul köteles a veszély elhárításáért

⁷³ KONTRÁT Károly: Határőrség és rendőrség: jól összevonták, Magyar Nemzet, 2009.03.11., <https://magyarnemzet.hu/archivum-magyarnemzet/2009/03/hatarorseg-es-rendorseg-jol-osszevontak> (megtekintés ideje: 2024.05.30)

⁷⁴ 2007. évi LXXXIX. törvény az államhatárról 3.§-10/A.§

⁷⁵ 1994. évi XXXIV. törvény a Rendőrségről 1. § (1) bekezdés

⁷⁶ PATYI András – SÁFRÁN József., Internetes Jogtudományi Enciklopédia Rendészet (szerk.: JAKAB András – KÖNCZÖL Miklós – MENYHÁRD Attila – SULYOK Gábor), Közigazgatási jog rovat 206. szócikk (rovatszerk.: BALÁZS István), 2023, 40. bekezdés <http://ijoten.hu/szocikk/rendeszeti> (a letöltés ideje: 2024.06.06.)

⁷⁷ PATYI – SÁFRÁN: i.m. 40–55. bekezdés

⁷⁸ NYITRAI: i.m. 161–167.

felelős hatóság vagy más szerv értesítésére. Az intézkedések kifejezett és kötelező előírása, hogy annak törvényesnek kell lennie, továbbá annak részrehajlás nélkül kell megtörténnie.⁷⁹

Szükséges figyelembe venni az arányosság követelményét is, tehát a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nem áll arányban az intézkedés törvényes eredményének elérésével.

A rendőri intézkedések, illetőleg kényszerítő eszközök közül azt az adott intézkedést kell preferálni, amelyik a cél elérésének biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legcsekélyebb korlátozással, károkozással vagy sérüléssel jár.⁸⁰ A kényszerítő eszközökkel kapcsolatosan is jelen van egy alapkövetelmény, melyek némi hasonlóságot mutatnak az intézkedésekkel, magyarán azokat is csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása, az arányosság elvének megtartása mellett alkalmazhatják. E kényszerítőeszközök alkalmazásának fogantatása úgy történik, hogy a kiválasztott és alkalmazott eszköz nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Fontos szabály, hogy nincs helye kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége előreláthatóan e nélkül is biztosítható.⁸¹

5. Az állampolgársági igazgatás

Az állampolgárság hatályos magyar forrását az 1993. évi LV. törvény (továbbiakban: Ápt.) és annak végrehajtására szolgáló kormányrendelet jelenti.⁸² E jogalkalmazás specialitását az adja, hogy a közigazgatási kódex kivett eljárásként kezeli, tehát az állampolgársági ügyekben az általános közigazgatási szabályok még másodlagos jogalkalmazása sem lehetséges.⁸³

A magyar állampolgárság értelemszerűen elnyerhető születéssel, valamint további lehetőségként leszármazási elv alapján, valamint honosítással, visszahonosítással és nyilatkozattétellel is.⁸⁴ A magyar állampolgárság megszűnésének jellemzően két eset van.

Az egyik, amikor az állampolgárságot szerzett személy e állampolgársági jogáról lemond, ekkor azonban három év áll rendelkezésre az állampolgárság visszaállítására.

A másik eset, amikor a hatóság visszavonja az állampolgárság megszerzésére vonatkozó nyilatkozatát.

A honosítás, visszahonosítás, állampolgárságról való lemondás, valamint állampolgárság visszavonásáról szóló eljárás alapján az Ápt. az adott ügytípusokra vonatkozó rendelkezései értelmében a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal javaslatára, a miniszter előterjesztésére a Köztársasági Elnök gyakorol döntési jogkört. A miniszter végzi továbbá a többi állampolgársági ügyben a bizonyítványok, okiratok kiadását, illetve indokolt esetben megállapítja ezen dokumentumok kiadását biztosító feltételek hiányát. A honosítás, visszahonosítási kérelemről, továbbá az állampolgárságról való lemondás elfogadásáról, valamint állampolgárság visszavonásáról hozott köztársasági elnöki döntés ellen nincs helye jogorvoslatnak.⁸⁵

A visszahonosított magyar az állampolgári az eskü letételének napján szerzi meg a magyar állampolgársági státuszt. Az eskütételt követően kerül sor a Bevándorlási és Állampolgársági

⁷⁹ NYITRAI: i.m. 167–170.

⁸⁰ NYITRAI: i.m. 167.

⁸¹ NYITRAI Péter: Idegenrendészeti intézkedések: Miskolci Egyetem ÁJK, Közigazgatási jog 3. előadás (2024.04.10.)

⁸² 125/1993. (IX.22.) Korm. rendelet.

⁸³ HAUTZINGER: i.m. 76.

⁸⁴ HAUTZINGER: i.m. 76.

⁸⁵ HAUTZINGER: i.m. 77

Hivatal eljárásával az anyakönyvezési műveletre.⁸⁶ A honosított, visszahonosított személy külföldön történt születésének, házasságkötésének ténye, valamint az anyakönyvezésből eredő adatváltozások nyilvántartásba kerülnek a személyiadat- és lakcímnnyilvántartásba.

5.1. A magyar állampolgárság megszerzésének kérdésköre

A Magyar Állampolgárságról szóló 1993. évi LV. törvény biztosítja a magyar állampolgárság megszerzésének lehetőségét azoknak külföldi személyeknek, akik meghatározott ideje az országban élnek. Kedvezményes állampolgárság megszerzési módok biztosítottak azon személyek részére, akik magyar állampolgárral családi kapcsolatban állnak, valamint kiskorúként már az országban éltek. Kiemelendő továbbá, hogy e törvény kedvezményes elbírálást biztosít olyan külön védelemben részesült személyeknek, mint a menekültek és a hontalanok.⁸⁷

A külföldi személyek, valamint a menekültek és hontalanok számára az előbbiek által említettek alapján lehetőség nyílik - honosítási kérelem alapján - a magyar állampolgárság megszerzésére.⁸⁸ A honosítási kérelem a helyi önkormányzat anyakönyvvezetője mellett benyújtható a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal területi szerveinél, valamint a Kormány integrált ügyfélszolgálati irodáin (kormányablak) és külföldön a magyar konzuloknál. A törvényi feltételek fennállását a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal⁸⁹ vizsgálja meg és elkészíti a döntési javaslatot. A hagyományos honosítási kérelmekről a Belügyminiszter előterjesztése alapján a Köztársasági Elnök dönt. A magyar állampolgárság megszerzése tekintetében az adott személyeknek meg kell felelniük bizonyos feltételeknek.⁹⁰

E feltételek közé tartozik, hogy állandó jellegű magyarországi tartózkodásra jogosító engedéllyel rendelkezzen és lakcíme a polgárok személyiadat- és lakcímnnyilvántartásában rögzítve legyen. A honosítási kérelem benyújtását megelőző időtartam az egyes személyek vonatkozásában eltérést enged. Eszerint az a személy, akit nem illet meg kedvezményes elbírálás, nyolcévi Magyarországon lakás után nyújthat be honosítási kérelmet. Ötévi Magyarországon lakás után honosítható az, aki hazánk területén született, vagy már kiskorúként letelepedett, bevándorolt vagy regisztrációs okmányt kapott, illetve a hontalan státuszú. Háromévi Magyarországon lakás után honosítható a magyar állampolgár házastársa, akinek a kiskorú gyermeke magyar állampolgár, a menekült, illetve az, akit magyar állampolgár örökbe fogadott, s időközben nagykorúvá vált. A Magyarországon lakás időtartama a kiskorú tekintetében csökkenthető, ha a honosítását a szülővel együtt kéri, vagy szülője a magyar állampolgárságot megszerezte. A köztársasági elnök egyes

⁸⁶ HAUTZINGER: i.m. 77.

⁸⁷ 1993.évi LV. törvény az Állampolgárságról 4.§-5/A.§

⁸⁸ A magyar állampolgárság megszerzése, <https://emberijogok.kormany.hu/a-magyar-allampolgarsag-megszerzese> (megtekintés ideje: 2024.06.05.)

⁸⁹ „A Hivatal állami feladatként ellátja többek között: a magyar állampolgárságról szóló jogszabályokban hatáskörébe utalt feladatokat, valamint előkészíti a közigazgatási és igazságügyi miniszter, valamint a belügyminiszter feladatkörébe tartozó állampolgársági döntéseket; a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvényben meghatározott feladatokat; egyes a hatáskörébe utalt idegenrendészeti és menekültügyi feladatokat; kapcsolatot tart más schengeni államok központi hatóságaival; a bevándorolt, letelepedett jogállású személy és a hontalan úti okmányával kapcsolatos hatósági feladatokat, a menekültként elismert személyek kétnyelvű úti okmányával, az oltalmazottként elismert személyek úti okmányával, továbbá a menedékesek úti okmányával összefüggő hatósági feladatokat.” Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal, <https://kimitud.hu/body/bah> (megtekintés ideje: 2024.06.06.)

⁹⁰ A magyar állampolgárság megszerzése, <https://emberijogok.kormany.hu/a-magyar-allampolgarsag-megszerzese> (megtekintés ideje: 2024.06.05.)

feltételek alól felmentést adhat, ha a honosításhoz Magyarországnak fontos érdeke fűződik, azonban itt is feltétel, hogy bejelentett lakóhellyel ez esetben is rendelkeznie kell a kérelmet benyújtónak. A magyar állampolgárság megszerzése az eskü- vagy fogadalomtétel megtörténte után következik be a lakóhely szerinti polgármester előtt.⁹¹

6. A közös európai menekültpolitika, a menekültügy nemzetközi jellegének bemutatása

Az EU menekültpolitikája az Európai Unióról szóló szerződés⁹² (a továbbiakban alapszerződés) hatálybalépésével „köszöntött be”, ezt megelőzően csak egyetlen közös álláspont született a menekültügy terén, ami az 1951. évi genfi egyezményben szereplő meghatározás értelmezése volt. A téma szempontjából jelentősnek tekinthető még a Tanács 1995. június 20-ai határozata is a menekültügyi eljárások minimális garanciáiról, amelyek egyike sem bírt azonban kötelező jelleggel, tehát az, hogy ezek beépültek-e a nemzeti jogba, a tagállamok döntésétől függött.⁹³

6.1. A közös európai menekültügyi politika részterületei

A közös európai menekültügyi politikán belül öt részterületet különböztethetünk meg.

6.1.1. A Dublin III rendelet

A Dublin III rendelet,⁹⁴ amely a dublini egyezményen alapul,⁹⁵ szigorú sorrendben „kapcsolóelemeket” határoz meg, miszerint a menedékkérelmeket egy adott tagállamhoz kapcsolja (azaz meghatározza az azok elbírálásáért felelős tagállamot). Ennek következtében a menedékkérő nem választhatja meg kívánsága szerint a célországát. A rendelet által meghatározott kapcsolóelemek a következők: 1. családi kapcsolat; 2. kiadott tartózkodási engedély vagy vízum; 3. ha ezek egyike sem jelöli ki a menekültügyi eljárás lefolytatásáért felelős tagállamot, akkor azért a belépéstől számított egy évig az az állam felelős, amelyik határán át a kérelmező belépett az Európai Unió területére; 4. ha az előbbi elvek alapján nem lehet felelős államot meghatározni, akkor annak az államnak kell lefolytatnia az eljárást, ahol a kérelmet benyújtották.

6.1.2. Az átmeneti védelemről szóló irányelv

Az átmeneti védelemről szóló irányelv⁹⁶ meghatározza a menedékkérők számára nyújtandó átmeneti védelem minimális követelményeit tömeges menekültáradat esetén, és lehetővé teszi a tehermegosztás arányos elosztását a tagállamok között. Tömeges beáramlásnak minősül az az

---

⁹¹ 1993.évi LV. törvény az Állampolgárságról 4.§-5/A.§

⁹² Az Európai Parlament és a Tanács 862/2007/EK rendelete <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/ALL/?uri=CELEX%3A32007R0862> (letöltés ideje: 2024.06.06.)

⁹³ URBÁN Ferenc: A Közös Európai Menekültügyi Rendszer előrejelzési képességének jellemzői, Magyar Rendészet 2017/3. 111–129., 112.; <https://folyoirat.ludovika.hu/index.php/magyrend/article/view/1930/1216> (a letöltés ideje: 2024.06.07.)

⁹⁴ Az Európai Parlament és a Tanács 2013/33/EU irányelve <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=celex%3A32013L0033> (letöltés ideje: 2024.06.06.)

⁹⁵ URBÁN: im. 113.

⁹⁶ A Tanács 2001/55/EK irányelve <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX%3A32001L0055> (letöltés ideje: 2024.06.06.)

esemény, amikor egy harmadik országból vagy több államot érintő összefüggő területről nagyszámú menekült érkezik, mivel kénytelenek elhagyni hazájukat.⁹⁷

6.1.3. A befogadási irányelv

A befogadási irányelv definiálja a menedékkérők ellátásának közös szabályait, de a 2013-as átdolgozásával⁹⁸ a menedékkérők fogva tartásának feltételeit is szabályozza.

6.1.4. A kvalifikációs irányelv

A kvalifikációs irányelv⁹⁹ az Európai Unión belüli egységes értelmezést biztosítja a genfi egyezmény „menekült” definíciójára. Míg korábban a menekülő egy kelet európai egyén volt, aki az államhatalom elnyomása elől nyugatra menekült, a tipikus menedékkérő ma már inkább a polgárháború, az összeomlott állam által okozott céltalan erőszak, vagy a radikális szélsőségesek elől menekülő személy. Az ilyen esetek kezelésére vezették be a kiegészítő védelem kategóriáját, amely azoknak nyújt segítséget, akiknek valós veszélyt jelentene hazájukba való visszatérésük, mert ott „súlyos sérelmet szenvednének”.¹⁰⁰

6.1.5. A Zöld Könyv

A Bizottság 2007-ben felmérte a menekültügyi területén elért jogharmonizáció fejlődését és elkészítette a Zöld Könyvet. A Zöld Könyvben kifejtésre kerül, hogy szükség van a harmonizáció első fázisában bevezetett eljárási eszközök tartalmának és értékének újraértékelésére.¹⁰¹ Ennek keretében átdolgozták az eljárási irányelvet,¹⁰² amely rögzíti a menekültstátuszról való döntés minimális garanciáit, szabályozza a menekült- és kiegészítő védelmi státusz elismerésének folyamatát, továbbá meghatározza az államigazgatási és bírói szakaszokat, illetve a különleges ügyeket is.

6.2. A migráció nemzetközi jellege, vetületei

A migráció és a menekültügyi igazgatás nemzetközi jellegének meghatározásában számos tényező játszik közre. Ezen aspektusok mind a nemzeti mind pedig a nemzetközi szintű együttműködést kívánják meg. Irányadóként szolgálnak a Nemzetközi Jogszabályok és Egyezmények, mint például a már korábban említett 1951-es genfi egyezmény, továbbá az 1967-es Jegyzőkönyv, amelynek rendeltetése a genfi egyezményben foglaltak globális szinten való kiterjesztése. A menekültügy,

⁹⁷ A Tanács 2022. március 4-i (EU) 2022/382 végrehajtási határozata a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek Ukrajnából való tömeges beáramlása tényének a 2001/55/EK irányelv 5. cikke értelmében történő megállapításáról és átmeneti védelem bevezetéséről <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=celex%3A32022D0382> (letöltés ideje: 2024.06.06.)

⁹⁸ Az Európai Parlament és a Tanács 2013/33/EU irányelve <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=celex%3A32013L0033> (letöltés ideje: 2024.06.06.)

⁹⁹ Az Európai Unió Hivatalos Lapja (2011) Az Európai Parlament és a Tanács 2011/95/EU irányelve <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=celex%3A32011L0095> (letöltés ideje: 2024.06.06.)

¹⁰⁰ URBÁN: i.m. 114.

¹⁰¹ URBÁN: i.m. 114.

¹⁰² Az Európai Parlament és a Tanács 2013/32/EU irányelve <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:32013L0032> (letöltés ideje: 2024.06.06.)

ezen belül pedig a migráció rendezése szempontjából létrejöttek különféle Nemzetközi Szervezetek is. E szervezetek közül talán legkiemelkedőbb említést érdemel az ENSZ Menekültügyi Főbizottsága (UNHCR), amelynek elsődleges feladata - a menekültek védelme és tartós megoldások keresése mellett - a nemzetközi humanitárius segítségnyújtás koordinálása, ezt illetően pedig a nemzetközi politikák és jogszabályok kidolgozása.¹⁰³ Megjelennek azonban úgynevezett humanitárius és nem kormányzati szervezetek (NGO-k) is.¹⁰⁴ Szerepük a menekülteknek való segítségnyújtás, pszichológiai tanácsadás és az egészségügyi szolgáltatások nyújtásában nyilvánul meg.

A migráció akár jellemezhető úgy is, mint egy jelenség, amely végig kíséri az emberiség fejlődésének történetét. A migráció statisztikája azonban az elmúlt ötven évben jelentősen megugrott. Ehhez járul hozzá a globalizáció hatása, a világ túlnépesedése, az éhínség, de hozzájárul a technika rohamos fejlődése és a világ növekvő energia igénye is. Kiváltó oknak szolgálnak továbbá a már korábban említett háborúk, fegyveres összeütközések, a terrorizmus, az egyre gyakrabban előforduló természeti katasztrófák, valamint a vallási, etnikai, politikai üldöztetés, végül pedig a globális fenyegetések is.¹⁰⁵

A Nemzetközi Migrációs Szervezet definíciója alapján „személyek szokásos tartózkodási helyükről való nemzetközi határokon átvétel vagy államhatáron belüli elvándorlása.”¹⁰⁶

Dr. Kincses Áron szerint a nemzetközi migráció a jellegéből fakadóan három vetületre osztható. Ez a három vetület a demográfiai, gazdasági, és a politikai vetület. A jelen tanulmányban az utóbbi két vetület jellemzésére térek ki.

6.2.1. A gazdasági vetület

Az előiparosodás korszakában az alacsony hazai keresetek miatt azok az emberek, akiknek a nagy hasznuk lehetett volna a vándorlásból, a „szegénységi csapdába” estek, mivel utazásaikat nem tudták anyagilag finanszírozni. Ezáltal hatalmas kereseti szakadék jelent meg az iparosodott, magas keresetű országok és az agrár, alacsony keresetű országok között. Amint az iparosodás megkezdődött, a szegényebb kibocsátó országokban a reálkeresetek növekedése révén egyre függetlenebbé váltak az emberek. Ennek következményeként fokozottan nőtt azoknak a migránsoknak a száma, akik potenciálisan tudták finanszírozni a vándorlás költségeit. Ahogy a kibocsátó országok bérnövekedésének vonulata folytatódott, csökkent a hasznosságnövekedés, s így a potenciális vándorlók áramlása lassult és visszaszorult a kivándorlás.¹⁰⁷

A gazdasági globalizációnak a migrációra gyakorolt hatása kérdéseket vethet fel. Egy 1999-es kutatás szerint, az egy főre eső bevételek, valamint a gazdasági növekedési ráták magasabbak azoknál az országoknál, melyek a világgazdaság jelenlegi központjaihoz (USA, Japán, Európa) közel helyezkednek el. A jó piaci elérhetőség ezért nagy előnynek látszik a foglalkoztatottak

¹⁰³ UNHCR <https://www.unhcr.org/> (megtekintés ideje: 2024. 06.07.)

¹⁰⁴ United Nations Development Programme: Non-Governmental Organization (NGO) <https://poppp.undp.org/taxonomy/term/6216> (megtekintés ideje: 2024.06.07.)

¹⁰⁵ CSATLÓS Fruzsina: PhD értekezés, A menekültek helyzetének kezelése válságövezetekben civil és katonai eszközökkel, Nemzeti Közszerződési Egyetem Hadtudományi Doktori Iskola, Budapest, 2021, 35. https://nkerepo.uni-nke.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/16720/csatlos_fruzsina_doktori_ertekezes.pdf (a letöltés ideje: 2024.06.07.)

¹⁰⁶ IOM – Key Migration Terms. IOM.int <https://www.iom.int/key-migration-terms> (megtekintés ideje: 2024.06.07.)

¹⁰⁷ KINCSES Áron: Nemzetközi vándorlás. Központi Statisztikai Hivatal, Egyetemi tankönyv, Budapest, 2023, 26. https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/pdf/nemzetkozi_vandorlas.pdf (a letöltés ideje: 2024.06.08.)

számára a globalizált gazdaságokban.¹⁰⁸

Az áru, a tőke, a munkaerő és a szolgáltatások szabad áramlása felgyorsította a tőkekoncentrációt, ezáltal gyorsítva a termelés egy részének kitelepítését az alacsonyabb bérű államokba is. Ennek indoka, hogy a multinacionális vállalatok felismerést tettek, miszerint az emberek mobilitása sokkal korlátozottabb, mint a tőke mozgása. Ennek következtében a termelés a kedvezőbb szállítási költségek és a fogyasztói piacok irányába hajlik, azonban a stratégiai fejlesztést szolgáló tevékenységek a legtöbb esetben az anyaország területén maradnak. A migráció alapján egy jelentős tendencia veszi kezdetét, amely nevezetesen a korábban soha nem tapasztalt munkavállalói ki-és beáramlással valósul meg.¹⁰⁹ Ennek negatív hatásaként jelenhet meg a „Brain Drain”, amely azt jelenti, hogy a migráció következtében a kibocsátó országok elveszítik a képzett munkaerejüket.

6.2.2. A politikai vetület

Az eredeti, a befogadó vagy a tartózkodási hely társadalmainak célja nem feltétlenül ugyanaz. Ezt mutatja, hogy a mára már szelektálás nélküli migráció kedvező hatásai egyre inkább megkérdőjeleződnek a befogadó országoknál. Az országok, amelyek az utóbb említett sémát követik, arra törekednek, hogy a már bekövetkezett, vándorlási eseményekre jövőbeli célokat kitzúzó migrációs szabályozásokat alkossanak meg. A befogadó országokban a migráció célja sok esetben a demográfiai, gazdasági előnyök szerzése, a fogyatkozó hazai népesség fogyasztási szintjének fenntartása, nem pedig a migráns népesség jólétének biztosítása.¹¹⁰

A migráció hatására elmondható, hogy a globalizált gazdasági tér és az országhatár fogalma egyre kevésbé esik egybe. A transznacionális tőke az egyes országok bérkülönbségeit, az adózási és gazdaságösztönző jellegzetességeit fordítja a maga javára. Ebből ered, hogy a gazdasági globalizáció világában az egymással össze nem hangolt országos szabályozások és politikák már sok esetben nem tudják hatékonyan szabályozni a világszintű nemzetközi migrációt.¹¹¹

Ezek a körülmények sokkal szélesebb horizontális együttműködést követelnek meg a jövőben a releváns kormányzati szektorok között nemcsak országokon belül, hanem országok között is. Ezt azért fontos hangsúlyozni, mert a közelmúltig a kibocsátó országok kivándorlási politikája nem játszott jelentős szerepet a befogadó országok bevándorlási politikájában. A jövő fontos kérdésének minősül tehát, hogy miként viszonyul a termelés globális üzleti szempontja a munkaerő egyéni migrációs döntéséhez, valamint milyen országos, és országok közötti bevándorlási, illetve fenntarthatósági stratégia keretében valósulhat meg.¹¹²

A menekültügyi igazgatás nemzetközi jellege abban rejlik, hogy jelentős jogi, gyakorlati és szervezeti mechanizmuson keresztül valósul meg, ám ezek folyamatos fejlesztése elengedhetetlen ahhoz, hogy együttesen biztosítani tudják a menekültek globális szinten történő védelmét, illetve segítségnyújtását.

---

¹⁰⁸ KINCSES i.m. 28.

¹⁰⁹ KINCSES i.m. 28.

¹¹⁰ KINCSES: i.m. 29.

¹¹¹ KINCSES: i.m. 29.

¹¹² KINCSES: i.m. 29.

Összegzés

Végül arra a következtetésre jutottam, hogy a menekültügyi jogi szabályozásának komplex megoldása jelentős problémát jelent a jelenkorban, mind nemzeti és nemzetközi síkon is. A problémák jelentős része a menekültügyi rendszerek túlterheltsége, a biztonsági és politikai kihívások, valamint az erőforráshiány is, amely a hatékony menekültügyi igazgatás alapját képezi. Nem szabad azonban megfeledkezni az együttműködés fontosságáról sem, hiszen e nélkül a menekültügyi kihívások kezelése nem vezethet megfelelő eredményre.

A határok kérdését, az illegális migrációt, illetve az illegális tartózkodást a tagállamok területén csak szigorú módon, és az országok közötti harmonizáció segítségével lehet megfelelően biztosítani. A menekültek helyzetének összetett joganyagba való rendezése mellett fontos a kibocsátó ország és a befogadó ország biztonságának, az ország közigazgatási rendjének, gazdasági stabilitásának helyreállítása is.¹¹³ Ehhez azonban nem elegendő csupán a külső határok megerősítése, hanem a határokhoz kapcsolódó feladatok is megkívánják konzekvens kezelést a rendőrségi, katonai, valamint a nemzetbiztonsági szervek által.

---

¹¹³ CSATLÓS: i.m. 170.